

En utskrift från Svenska Epoch Times 2024-05-17

Artikels ursprungsadress: <https://www.epochtimes.se/milsvida-myrar-bjuder-pa-ensamhet-och-frid>

EPOCH TIMES

En myr kan vara milsvid och dess karaktär skiftar mycket mellan årstiderna. Foto: Mattias Eliasson

LITTERATUR

Milsvida myrar bjuder på ensamhet och frid

Anton Nilsson

Publicerad 2024-05-09

Myren är landet där inget händer. Landet där den stilla ensamheten får frodas. I sina böcker använder Mattias Eliasson ett poetiskt språk när han förklarar sitt förhållningssätt till och sina betraktelser av olika typer av natur.

I södra Jämtland har författaren, slöjdaren, filmaren och fotografen Mattias Eliasson byggt sig en timmerstuga. Med enbart en ryggsäck som bagage har han utgått från stugan och vandrat över de närliggande myrarna. Under årets alla årstider och under dygnets alla timmar.

Upplevelserna och betraktelserna från dessa vandringar sammanställdes sedan i novellsamlingen Myr, en del i bokserien European Essays on Nature and Landscape.

– På ett nästan exotiskt sätt hade jag upptäckt de här milsvida myrarna. De låg där relativt bortglömda. En ganska orörd natur. Jag började utforska dem under de olika årstiderna och fick helt nya naturupplevelser. Att åka skogsskidor på en myr i fullmån mitt i natten är lika exotiskt som att surfa i Kalifornien. Jag kände att jag ville skriva om myrarna, säger Mattias Eliasson.

När Mattias Eliasson berättade om sitt val kunde han få svaret att myren känns fattig att skriva om. För det händer inte så mycket på en myr. Men kanske är denna naturtyp snarare en bortglömd guldgruva för dem som söker stillhet och lugn i en alltför händelserik värld?

– På en myr träffar man sällan några andra människor. Jag har en stuga i Klövsjö, som är en turistby, en

fjällby. Det är knökfullt med folk runt fåbodarna och uppe på fjällsluttningarna. Men när man kommer ut på myrarna får man verkligen vara helt själv. Det är en unik upplevelse, ensamheten och stillheten, säger Mattias Eliasson.

På sommaren bjuder myren in till långsamma promenader. Det är sankt och blött. Man plockar bär och tittar på fåglar. Vintern bjuder in till skidåkning. Mattias Eliasson berättar att han under de perioder när skaren ligger på snön kan färdas flera mil utan någon större ansträngning. När snön täcker myren blir det som att färdas på en isbelagd sjö. Myrarna kan vara milsvida och den öppna naturen ger lång sikt.

”Det nyligen funna landet visade mig sin klädsel i skiftande färger. Jag fick stå invid skogskantens skyddande bakgrund och förbluffad se hur hon långsamt klädde av sig och bytte om. Från ren, klar, färglös och vit, till gul, grön, röd, brun och gråaste grå”, skriver Mattias i boken.

Men det är inte bara årstiden som spelar roll när man upplever natur, tiden på dagen spelar också in.

Du upplever allt mycket starkare på natten. Mattias Eliasson.

– Du upplever allt mycket starkare på natten. Minsta lilla ljud. Minsta lilla knäpp upplever du på ett helt annat sätt än på dagen. Varje blinkning av en liten stjärna blir tydlig. Alla dina sinnen blir starkare. Lite motsägelsefullt så är man mer vakna på natten. Sinnena är mer vakna. Är man helt själv ute på en myr och hör ett ljud så vill man ju såklart ta reda på vad det är, säger Mattias Eliasson.

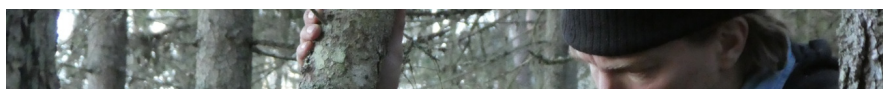
Mattias Eliasson har växt upp på landsbygden med närhet till rika naturupplevelser. Han berättar att många nordbor har en näst intill religiös relation till naturen. Det är därifrån man hämtar kraft, och det är dit man går för ensamhet och reflektion. Det skapas en motsättning när man både vill bruka och uppleva natur. Han beskriver myren som ett av våra sista obrukade ekosystem. Kanske för att det är svårt att veta vad man ska göra med den, förutom om naturmiljön skulle förändras genom utdikning.

– För mig är all natur biotoper och livsmiljöer. Jag har lite svårt för det här med att vi kan sätta oss över allt liv på en plats och göra vad vi vill med den, säger Mattias Eliasson.

Redan tidigt fanns en dröm om att kunna försörja sig på naturens resurser. Utan egen skog att ta hand om fick detta ta formen av slöjdande och dokumentation av betraktelser. Slöjdandet handlar om allt från grindar, gårdsgårdar och timmerhus till möbler.

Möblerna har en ganska rustik stil och materialet tas innan markägaren ska slutavverka, eller efter förfrågan om att få ta ner snedvuxna träd som markägaren inte ser något ekonomiskt värde i. Materialet är nämligen som starkast i den riktning som trädet har växt. Att använda ett snedväxt träd som följer den form man vill ha i möbeln ger därför ett mycket starkare resultat än att sammanfoga två ämnen. Han började också producera kortfilmer om sitt hantverk.

– Jag arbetar med motorsåg, yxa och på sin höjd kniv. Behåller de råa formerna. Trädens uttryck får på så vis leva vidare. Jag märkte att det fanns ett stort intresse kring de hantverk jag arbetar med. Saker som gårdsgårdar, grindar och knuttimring. Så jag började producera naturdokumentärer där jag hämtar materialet i skogen samtidigt som jag återgav upplevelsen. Alla färgers skiftningar, de djur jag såg och liknande, säger Mattias Eliasson.

En stilla fundering över vad som kan skapas av ett krokvuxet träd. Foto: Mattias Eliasson

Filmerna spelades in och såldes på dvd, och när intresset för dessa minskade började Mattias Eliasson i stället skriva böcker. Hans första bok, *Handen, trädet, tanken* gavs ut 2020 och finansierades via stipendier. Hans andra utgivna bok är *Myr* och hans bok *Bortom bäcken* är på väg ut i handeln.

Böckerna *Myr* och *Bortom bäcken* kretsar kring olika naturtyper medan *Handen, trädet, tanken* är en poetisk reflektion över Mattias Eliassons sätt att förhålla sig till naturen och materialet som finns där.

Myrarna nämns även i *Bortom bäcken* där Mattias Eliasson skriver om fenomenet myrsmör, en tradition som härstammar från de brittiska öarna och användes redan under vikingatiden, kanske ännu tidigare. På grund av den syrefattiga miljön bevaras organiskt material väldigt bra, något som gjort myrarna till värdefulla platser för arkeologiska undersökningar. Tekniken att sänka ner smör i myrar används i dag vid tillverkning av delikatessmör.

– Då myren är en syrefri miljö var det ett bra sätt att bevara smöret på. Vid arkeologiska utgrävningar har de hittat paket med smör nedgrävda i myrar. Det smakar kanske inte så angenämt, men är fortfarande ätbart, vilket är helt otroligt. Smaken i smöret sägs förändras redan efter bara några år, säger Mattias Eliasson.

Kontakta journalisten: anton.nilsson@epochtimes.se

FAKTA

Kända Myrar

I myrområden som använts till slåtter finns slåtterkojor och slotterlador. På myrområdena i Vasikkavuoma naturreservat utanför Pajala har det stått över 300 slåtterlador. Foto: Mattias Eliasson

Store Mosse nationalpark är Sydsveriges största myrområde. Området ligger strax utanför Värnamo i Småland. Området passar för besök året runt.

Koppångens naturreservat ligger några mil norr om Orsa i norra Dalarna. Myrlandskapet ligger på ovanligt hög höjd och gränsar till gamla fäbodsmarker. På grund av höjdläget faller det mycket snö tidigt och snön ligger kvar långt in i maj.

Gullhög-Tönningfloarna ligger i östra Härjedalen nordost om Sveg, och är ett myrkomplex på runt tusen hektar. Här finns ett rikt djur- och växtliv och man kan bland annat finna vit näckros.

Vasikkavuoma naturreservat utanför Pajala är en av Europas största slättermyrar. Bönderna i området har använt myren för slåtter i över tvåhundra år. Här har det tidigare stått fler än 300 slåtterlador.

Tresticklans nationalpark ligger i gränslandet mot Norge i nordvästra Dalsland. Området är nära 3 000 hektar stort. Naturen präglas av bergsryggar innehållande gles tallskog med moss- och lavklädda berghällar. Mellan dessa finns sänkor med sjöar och myrkomplex.